

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้านของชาวไทยพวน จังหวัดปราจีนบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมพร วงษ์วรรณ

22 ก.ค. 2547

180171

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2547

ISBN 974-383-030-8

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สมพร วงษ์วรรณ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

..... กรรมการ

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

..... กรรมการ

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(ดร.จิรา จันทร์กระจาง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรัส ฉกรรจ์แดง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 12 เดือน เมษายน พ.ศ. 2547

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุน และส่งเสริมการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตากรุณา และความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษา คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาหาความรู้ ประสบการณ์และกระบวนการในการทำงานอย่างมีระบบ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ดังปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจความสมบูรณ์ของหลักสูตร และความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการทำวิจัย และให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ให้มีคุณภาพ และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดแสงสว่าง และคณะครูทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสมพันธ์ คุณแม่เจียน วงษ์วรรณ ผู้คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้มอบทุนอุดหนุนวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

และขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน ตลอดจนทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง จนทำให้ผู้วิจัยมีความพยายามในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณพระและบูรพาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมพร วงษ์วรรณ

45921568: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น/ ภูมิปัญญาชาวบ้าน/ ชาวไทยพวน

สมพร วงษ์วรรณ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้านของ
ชาวไทยพวนจังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (THE DEVELOPMENT
OF LOCAL CURRICULUM ON FOLK WISDOM OF THAI PHUAN PEOPLE IN
PRACHINBURI FOR PRATHOMSUKSA SIX STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์:
วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, กศ.ด., วิมลรัตน์ จตุรานนท์, ก.ด., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด. 286 หน้า.
ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-383-030-8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้านของ
ชาวไทยพวน จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีขั้นตอนการพัฒนา
หลักสูตร คือ การประยุกต์แนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Hilda Taba ประเมินหลักสูตรโดยวิธี
Puissance Measure (P.M.) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำไปทดลอง
ใช้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองและใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน การวิเคราะห์ข้อมูล
ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน
มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้
2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

45921568: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM/ FOLK WISDOM/ THAI PHUAN PEOPLE

SOMPHORN WONGWAN: THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON FOLK WISDOM OF THAI PHUAN PEOPLE IN PRACHINBURI FOR PRATHOMSUKSA SIX STUDENTS. THESIS ADVISOR: VICHIT SURATREUNGCHAI, Ed.D., WIMONRAT JATURANON, Ph.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D. 286 P. 2004. ISBN 974-383-030-8

This research was aimed to develop a local curriculum on folk wisdom of the Thai Phuan People in Prachinburi for Prathomsuksa six students. The procedures in developing was as follows: 1) applying the curriculum development concept of Hilda Taba; and 2) evaluating the curriculum through the Puissance Measure (P.M.) model so as to identify its value before being tried out by the researcher. The achievement test was used to compare pretest and posttest. The sample used in this research consisted of 20 Prathomsuksa VI students. The data were then analyzed through the use of means, standard deviation, and t-test.

The findings were as follows:

1. The local curriculum was found to be at a very good level. The curriculum had complete components and was found to be appropriate for communities. The curriculum could be applied for teaching and learning.
2. The results of the experiment indicated that the students' achievement in the posttest was higher than that in the pretest with statistical significance at the .01 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร.....	10
พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร.....	20
จิตวิทยาการเรียนรู้.....	24
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	27
หลักสูตรท้องถิ่น.....	41
ภูมิปัญญาชาวบ้าน.....	45
ชาวไทยพวนในจังหวัดปราจีนบุรี.....	53
ภูมิปัญญาชาวบ้านของชาวไทยพวน จังหวัดปราจีนบุรี.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
การสร้างหลักสูตร.....	82
การประเมินหลักสูตรเบื้องต้น.....	90
การทดลองใช้หลักสูตร.....	92
4 ผลการวิจัย.....	97
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิจัย.....	97
ผลการประเมินหลักสูตรเบื้องต้น.....	97
ผลการทดลองใช้หลักสูตร.....	99
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก.....	117
ภาคผนวก ข.....	119
ภาคผนวก ค.....	134
ภาคผนวก ง.....	242
ภาคผนวก จ.....	275
ภาคผนวก ฉ.....	279
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	286

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การประเมินหลักสูตรโดยใช้เทคนิคปุยซองค์ (Puissance Measure).....	19
2 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคการประเมินหลักสูตรแบบ ปุยซองค์.....	98
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นและ หลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น.....	99
4 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.	276
5 ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	278

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างหลักสูตรตามแนวคิดของ แซต	13
2 นักเรียนแบ่งกลุ่มกันทำงาน	280
3 คุณลุงผิน ต้นแพง วิทยากรท้องถิ่นสอนร้องเพลงเซิ้งบั้งไฟ	281
4 นักเรียนสานตะกร้าจากทางมะพร้าวสอนโดยคุณยายซั่ว จันทรสุรีย์	282
5 นักเรียนศึกษาการทำหมวกสานจากไม้ไผ่	283
6 นักเรียนศึกษาดูงาน การเททองเหลือง	284
7 นักเรียนแสดงแฟ้มสะสมผลงานหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้านของ ชาวไทยพวน จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	285